

GERMANES

Van llançar les cendres de la Marta a la cala de Sa Cova, de matinada.

Però el que us vull contar comença tres dies abans al control de seguretat de l'equipatge de mà de l'aeroport internacional de Miami, en el moment en que la Clara rep la mirada de compassió que li llança l'agent que ha aturat la cinta per obrir la motxilla i donar una ullada al que hi ha dins.

Les deixen passar, la Clara recull la motxilla on du la urna amb les cendres de la seva germana Marta, només es portaven dos anys. La Gemma, la germana gran, es desa a la bossa les claus que havia deixat a la safata, els diaris i uns papers segellats que al final no li han demanat. Posa la mà a l'espatlla de la Clara i l'empeny suaument cap a la porta d'embarcament. Les estan cridant pels altaveus. L'hostessa les somriu mentre pren de les seves mans les targetes, les retalla per la línia de punts, els hi torna el resguard i les fa creuar la porta amb presses i deixar enrere els dies d'espera a Miami mentre arribaven els restes de la Marta i el Ministeri d'Assumptes Exteriors, representat per algú de l'ambaixada que s'havia desplaçat a Miami per acompanyar-les en el procés i el responsable de cooperació internacional de les Nacions Unides es posaven d'acord sobre què haurien de fer amb el cas de l'assassinat de la cooperant, si segueixen endavant en la investigació fins al final o val més deixar-ho córrer. Les dues germanes no volen ni saben confiar en ells, tenen la sospita de que la Marta només era un més dels peons d'un joc del que no entenen les regles, si és que n'hi ha. Ara no ho volen pensar.

No havien trobat seients continus pel vol de tornada a Barcelona, però la Gemma convenç a qui anava a seure al costat de la Clara d'intercanviar-se el seient amb ella i moments després, mentre l'auxiliar de vol insisteix que li deixi desar la motxilla que la noia prem fort contra el seu pit al compartiment sobre els seus caps, separa un a un els dits de sa germana que s'hi aferren i la diposita, amb compte, dreta, al lloc corresponent i per fi seu al seu costat i l'agafa de la mà.

Vint hores després, la Clara tracta les cendres de sa germana amb més naturalitat, ja s'ha acostumat a tenir-les, manegar-les, posar-les al maleter del taxi de l'aeroport i després del cotxe que les durà a Colmes, pujar-les a casa del pare, cobrir-les amb una mantellina negra que guarda la padrina al calaix de la còmoda de la seva cambra; i venerar-les tot el vespre; les veïnes, els cosins, les amistats van passant, xiuxiuejant, pastes, vi de missa, llimonada, rosari; més tard, quan tothom se n'ha anat, la Clara s'endú la urna a la seva habitació i es queda a soles amb ella. La deixa sobre l'escriptori que havia compartit de petita amb la Martona a l'habitació comuna i mira al seu voltant, res ha canviat en aquests vint anys, la paret pintada verd clar, les vànoves grogues. S'atansa a la finestra que dona a la plaça de la Vila, l'obra, amb les dues mans separa també els porticons, entra l'aire fred, respira fons i mira, un gat creua la plaça sota el focus de llum de la farola.

Han passat unes hores i no ha desfet el llit encara. Està estirada a sobre, mirant fixament a la paret del davant, a l'orla on resalta, entre les altres quaranta cares diminutes, la mirada intensa de la seva germana somrient. A aquesta hora, amb la llum apagada, les parets, l'armari i l'escriptori es retallen sobre l'obscuritat en diferents intensitats de grisos. La llum que entra per la finestra canvia. Els ulls de sa germana es difuminen.

Es va fent ja de dia i no ha dormit. S'aixeca i va a buscar a la Gemma, qui tampoc dorm. Seuen a la galeria sense encendre el llum del vetllador, davant dels finestrals que donen al carrer del Mig; l'una al costat de l'altra, a les butaques de vímet i li explica el què ha pensat, mentre es van apagant els llums dels fanals, s'obren els de les finestres i la lluna s'esvaeix. En farien dos munts, les barrejarien amb cendres de la llar de foc, que ja són fredes. Complirien el desig del pare i el de la mare.

A l'endemà, el pare, flanquejat per les dues filles que el sostenen, sense mirar a dreta ni esquerra, presenta el seu dol davant tot el poble. Creua solemne la plaça, camina poc a poc cap a Nostra Senyora de la Mercè, on feia vint anys que s'havia jurat que no hi tornaria a posar un peu, descregut, però avui aquesta promesa ha perdut tot el sentit.

La padrina ha imposat el servei religiós; ecumènic ha dit, perquè a la seva manera flegmàtica de fer les coses tolera que, a més de la missa, que serà concelebrada doncs ha tingut dies per muntar-la i a més que la Marta ha estat qui més orgull ha portat a la casa i es mereix un comiat imponent i això ho ha sabut des de sempre, només de mirar al fons dels ulls encesos de la seva néta, quan molt de tant en tant tornava unes hores al poble per marxar un altra volta ves a saber on a complir una nova missió; així que tolera, deia, que tres monjos budistes que han baixat en taxi de bon matí des del monestir de El Panillo, recitin mantres, concentrats a un costat de l'església; mentre que el diaca, impacient, pujant i baixant la escalinata, reparteix als que van arribant els recordatoris amb la imatge mil cops vista del bosc d'oms verd amb la llum a la clariana al final d'un camí, el nom i les dates de la difunta i una breu oració que és un lema de Camino, el llibret del fundador de l'Opus Dei. La Marta es pujaria per les parets, pensa la Gemma.

Uns frares joves puguen la escala i beneeixen a qui els avança. Son de la Comunitat de Taizè, a la que havia pertanyut la Martona anys enrere quan encara era no gaire més que una nena però ja feia el que li donava la gana i disgustava a la família escapant-se de casa cap a França, a la Borgonya, per compartir amb els hippies cristians el seu esperit lliure però insaciable, molt abans d'adonar-se que el que ella volia era ser cooperant, no missionera i que no en tenia prou amb penjar-se de somnis ni amb tocar la guitarra i dibuixar, ni tampoc volia fer-se monja ni infermera.

Ara sí que la família i els veïns veien que havia deixat petjada per on havia passat i com que no havia trencat els lligams amb cap dels que en algun moment havia considerat dels seus, dels que es dediquen a *remeiar*, com deia ella, avui també ha vingut gent de Metges sense fronteres i d'ACNUR, i d'altres que no s'identifiquen. A més d'una televisió i altres periodistes. A Colmes no s'ho esperaven i estan joiosos.

Tarden dues hores fins sortir de l'església cap al cementiri. No deixen d'aturar-les a cada moment, encaixen les abraçades dels que els donen el condol i les acompanyen en el sentiment. Quan són ja a tocar la tàpia, abans de creuar la porta de ferro forjat, unes dones aparten la Clara - Quina desgràcia ta germana, xiqueta, ja ho saps que sortirà al *telediario*? - Quin greu em sap que he fet tard al funeral, és que volia deixar al meu Paquito arregladet, amb tanta gentada - No saps qui sóc? Et van posar Claretta per ma mare - Ta germana gran ve més pel poble que tu, per ton pare deu ser, que està molt solet - Des que va traspasar l'oncle Quimet que no et veia, nena - Allò va ser gros, també, vés a saber què va passar en aquella carretera, tornant de Tarragona - Vés-hi ara! que *vinia* content de celebrar que son xiquet havia fet sort- És que l'havia col·locat molt bé, amb la filla de cal Benito, fan *reparto* de Benavarrí a l'Amposta, tot allò és seu, prou que n'estava de cofoi l'home - No ha pogut conèixer al nét, pobret - Què en saps d'ells? Viuen prop vostre a Barcelona? - Ta mare, n'és la padrina - Com està? Ja deu ser gran, ha vingut pas amb vosaltres que no l'he vista?

La Gemma se l'endú d'una revolada arrencant-la de la colla de xafarderes i l'arrossega camí del poble. Encara que a la Clara se li volent tornar les passes enrere.

- No, anem, si et plau. Fes-ho per mi, anem-nos-en ja cap a Barcelona, que jo no puc més i tu també ja en tens prou.

La Clara es deixa portar, encara que de tant en tant es gira cap a les parets blanques, les mitges capçades dels xiprers, la rotllana de dones emmarcades per la vinya, les arrels de la vinya nodrides dels suc dels morts.

La deixa al bar de la plaça, desert aquell dia a aquella hora, mentre va a buscar el cotxe. La Tona li serveix un got d'aigua de Vichy amb un tall de llimona sense dir res. "Millor que no parli" pensa la Clara. Tira l'esquena cap enrere i tanca els ulls i recorda a la Tona de nena, agafada de la mà de la Martona, les dues corrents pel camí de l'hort cap a la sèquia, a ella, que a prou feines les seguia, la feien seure sota el cirerer, fent el botet perquè no la deixaven acostar a l'aigua, per què no caigués i s'ofegués, li deien. Fins que se'n cansaven de sentir-la somiquejar i la venien a buscar per dur-la a berenar, que la mare les cridava.

La Gemma torna, paga el compte i puguen al cotxe. Tornen cap a Barcelona. A la Panadella, s'aturen a posar benzina, fa fred i comença a ploure. A hores d'ara ja han perdut la fascinació i el respecte pel que havien d'acabar de fer. Les cendres de sa germana ja són una càrrega. La Clara n'està tipa i no se'n veu amb cor de seguir aquest dia. Truca des de la cabina del parador a sa mare, per anunciar-li que no arribaran fins l'endemà. Què fàcil era contrariar-la, sabia que li sabia greu. Intuïa, encara que no s'hagués detingut mai a pensar-ho, que probablement s'havia sentit tan ininterrompudament culpable davant de les seves filles, des de feia tants anys, que cap de les germanes ni tan sols se n'adonava que tenien el costum de ferir-la una mica, tot just el necessari per què no deixés de sentir que s'ho mereixia, i així la tractaven sovint, amb un xic de ressentiment, quan estaven frustrades o cansades, maltracte homeopàtic, un petit retret, una mica d'egoisme, el suficient per fer una mica de mal sense que t'engeguin a la merda. I això que se l'estimaven amb bogeria, totes tres.

La llum de la tarda les il·lumina. La Gemma està asseguda al sofà, enfonsada. Sa mare, prima, amb el cabell curt i blanc camina amb geni per l'habitació.

- Al menys ta germana n'ha fet alguna cosa de la seva vida!
- Sí, pels demés ho feia tot, però no pels de casa. Estimar a desconeguts li era fàcil. No li costava gens ser una heroïna, ho ha demostrat fins a les últimes conseqüències. El difícil és quedar-se i enfrontar-se i ...
- Tu no en saps res del perquè vaig marxar jo de casa de ton pare.
- No m'has d'explicar res.
- No m'has volgut escoltar ni abans ni ara.
- No ho vull sentir, ja ho sé! no ens volies. No érem prou per tu. Volies viure d'un altra manera. Eres com la Marta.
- Hauria acabat fent un disbarat. No saps el que us vaig trobar a faltar, cada dia.
- Només tenia quinze anys mare, vaig ser jo qui es va haver de fer càrrec de les dues, jo. Eren tan petites.
- Estaven ton pare i la padrina.

- El pare es va tancar en ell mateix. T'ho vaig dir més d'una vegada. De nosaltres no en volien saber res, els fèiem nosa. T'estranya? Tu tampoc volies saber res de nosaltres. La padrina, ens anava a tractar diferent del que t'havia tractat a tu? Ella només estava pendent del què diran i dels seus deliris religiosos. Però ja ho saps tot això. Per què ho treus, avui?
- Per què vull que et sentis lliure, filla meva.
- Ja en faig de teràpia, mare, no et necessito a tu, ja faig prou catarsi sense que m'ho demanis.
- Vine, filleta, vine aquí.

Però va ser ella qui se li va acostar. La va dur fins la finestra. Des de Vallvidrera es veia tot Barcelona. La Gemma plorava en silenci, només tremolava una mica.

La Clara va sortir de la seva habitació, duia una capsa de sabates a la mà. Va anar fins la lleixa de la llar de foc i va agafar el pot de ceràmica. El va obrir i amb cura va vessar dins la capsa les cendres que li quedaven de sa germana.

A la matinada van arribar a Sa Cova, es van descalçar i van caminar entre les roques, allí l'escuma crepitava fort i les punxava com agulles al rostre. Tenien els peus gelats. Van obrir la capsa, el vent se'n va endur les cendres de sobte. Es van posar a riure i a fer el ruc. Des de lluny es veien les tres esverades però felices. Un pescador que era a l'altra banda de la cala va sospirar omplint-se de paciència.

Una dona, amb xandall blanc, corria per la platja, amb la llum del sol reflectida en l'aigua, brillava.

AR

Mataró, 2017 a 2022